

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії,
ректор Мелітопольського
державного педагогічного
університету імені Богдана
Хмельницького

Наталя Фалько

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ІСПИТУ З ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ

для здобуття ступеня магістра на основі НРК6 та НРК7

для спеціальностей:

A2 Дошкільна освіта

A3 Початкова освіта

A4.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)

A6.01 Спеціальна освіта (Логопедія)

C5 Соціологія

C4 Психологія

I10 Соціальна робота та консультивання

A4.11 Середня освіта (Фізична культура)

A7 Фізична культура і спорт

A4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)

A4.07 Середня освіта (Географія)

A4.01 Середня освіта (Українська мова та література)

A4.021 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)

A4.04 Середня освіта (Математика)

A4.09 Середня освіта (Інформатика)

A5.39 Професійна освіта (Цифрові технології)

A1 Освітні педагогічні науки

A4.06 Середня освіта (Хімія)

A4.15 Середня освіта (Природничі науки)

J3 Туризм та рекреація

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки України

від 11 лютого 2022 р. № 156

**Програма предметного тесту з психології та соціології
єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для
здобуття ступеня магістра**

УЗАГАЛЬНЕНА СТРУКТУРА ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ

Найменування розділу	Питома вага розділу
1. Основи психології та соціології	14-16 %
2. Історія і теорія психології та соціології	14-16 %
3. Методи психології та соціології	19-21 %
4. Прикладні аспекти психології та соціології	29-31 %
5. Психологічні та соціологічні виміри суспільства	19-21 %

Когнітивні рівні, необхідні для відповіді на запитання за темою:

Рівень А. Знання.

Рівень В. Знання, розуміння.

Рівень С. Знання, розуміння, застосування.

Рівень D. Знання, розуміння, застосування та аналіз/синтез/оцінка.

ДЕТАЛІЗОВАНА СТРУКТУРА ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ

№	Найменування розділу/теми та її зміст	Питома вага, %	Когнітивний рівень
1	Розділ 1. Основи психології та соціології	14-16	
1.1	Психологія та соціологія у структурі сучасних наук.		
1.1.1	Об'єкт, предмет психології. Психіка як об'єкт психології. Психічні явища як предмет психології.	0,8-1,2	В
1.1.2	Об'єкт, предмет соціології. Суспільство як об'єкт соціології. Соціальна взаємодія як предмет соціології.	0,8-1,2	В
1.1.3	Функції соціології: теоретико-пізнавальні, практично-політичні.	0,8-1,2	В
1.1.4	Трансформація уявлень про предмет психології. Історичне формування предмета психології: від вчення про душу до науки про психіку.	0,8-1,2	В
1.1.5	Трансформація уявлень про предмет соціології: від вивчення суспільства в людині до дослідження людини в суспільстві.	0,8-1,2	В
1.1.6	Структура та основні галузі психології. Фундаментальна та прикладна психологія.	0,8-1,2	В
1.1.7	Рівні соціологічного знання: загальносоціологічні теорії (макросоціологія та мікросоціологія), спеціальні та галузеві соціологічні теорії (теорії середнього рівня), знання, здобуте за допомогою емпіричних досліджень.	0,8-1,2	В
1.2.	Основні категорії психології та соціології.		
1.2.1.	Поняття «психіка» та її сутність. Функції психіки: відображальна, регулятивна.	0,8-1,2	В
1.2.2.	Співвідношення понять «соціальне» і «суспільне».	0,8-1,2	В
1.2.3.	Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість» та «індивідуальність».	0,8-1,2	В
1.2.4.	Біологічні передумови, соціальні умови та чинники психічного розвитку особистості.	0,8-1,2	В
1.2.5	Мотиви та мотивація особистості. Потреби, інтереси, переконання, ідеали. Спрямованість особистості.	1-2	В
1.2.6.	Цінності та ціннісні орієнтації особистості. «Життєві стратегії».	1-2	С
1.2.7	Самоактуалізація та самореалізація особистості: сутність та риси.	0,8-1,2	С

№	Найменування розділу/теми та її зміст	Питома вага, %	Когнітивний рівень
2	Розділ 2. Історія і теорія психології та соціології	14-16	
2.1	Соціологічна та психологічна думка XIX ст.		
2.1.1	Позитивізм Огюста Конта. Концепція співвідношення суспільства та індивіда.	0,8-1,2	B
2.1.2	Психологія натовпу Гюстава Лебона. Класифікація натовпів, характеристики натовпу.	0,8-1,2	B
2.1.3	Теорія наслідування Габріеля Тарда. Психологічний механізм наслідування як ключ до пояснення соціальної поведінки.	0,8-1,2	B
2.1.4	Органіцизм та еволюціонізм у теорії Герберта Спенсера.	0,8-1,2	B
2.2	Соціологічна та психологічна думка кінця XIX – початку XX ст.		
2.2.1	Інтеракціонізм. Теорія «дзеркального Я» Чарльза Хортон Кулі. Символічний інтеракціонізм Джорджа Герберта Міда. Аналіз динаміки «Я»: «І» / та «те».	0,8-1,2	B
2.2.2	Психоаналітична теорія Зигмунда Фрейда. Вчення про сексуальність: лібідо, сублімація, витіснення. Структура особистості: Воно (Id), Я (Ego) і Над-Я (Super Ego). Соціологічні аспекти психоаналізу.	0,8-1,2	C
2.2.3	Індивідуальна психологія Альфреда Адлера. Комплекс меншовартості.	0,8-1,2	B
2.2.4	Аналітична психологія Карла Густава Юнга. Структура особистості. Архетипи колективного несвідомого.	0,8-1,2	B
2.2.5	Розуміюча соціологія Макса Вебера. Теорія соціальної дії. Типи соціальної дії. Типи легітимного панування.	0,8-1,2	B
2.2.6	Еміль Дюркгайм про суспільні норми і цінності. Поняття аномії. Проблема розрізнення нормальних і патологічних явищ. Типи самогубств.	0,8-1,2	B
2.2.7	Теорія соціальної поведінки Вільфредо Парето. Теорія еліт. Циркуляція еліт як елемент підтримки соціальної рівноваги.	0,8-1,2	B
2.3	Психологічна та соціологічна думка другої половини XX – початку XXI ст.		
2.3.1	Дж. Морено: соціометрична революція, психодрама. Неофрейдизм (Е. Фромм, Е. Еріксон). Класичний біхевіоризм (Дж. Уотсон, І. Павлов, Б. Скіннер) та необіхевіоризм (А. Бандура). Гуманістична психологія (А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл, І. Ялом). Генетична психологія Ж. Піаже.	1,5-2,5	B
2.3.2	Специфіка структурно-функціональної теорії Толкотта Парсонса.	1,5-2,5	B

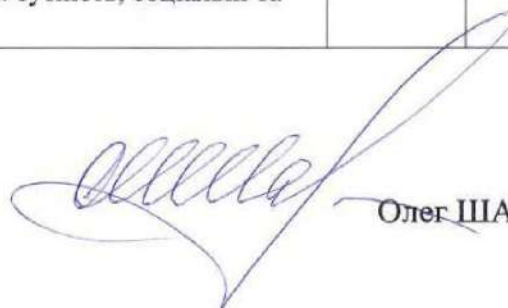
№	Найменування розділу/теми та її зміст	Питома вага, %	Когнітивний рівень
	Концепція соціальної дії. Соціалізація і соціальний контроль як механізми інтеграції індивіда до соціальної системи. Функціональний аналіз Роберта Мертон. Р. Мертон про соціологічні теорії середнього рівня. Феноменологічна соціологія Альфреда Шюца: поняття життєвого світу та повсякденності.		
3	Розділ 3. Методи психології та соціології	19-21	
3.1	Планування та забезпечення якості дослідження.		
3.1.1	Наукові дослідження: різновиди (теоретичні та емпіричні; фундаментальні та прикладні; розвідувальні, описові та аналітичні; польові та лабораторні), проблема, мета, завдання, об'єкт, предмет.	0,8-1,2	B
3.1.2	Програма дослідження: структура документа, основні пункти, етапи дослідження. Тлумачення, концептуалізація, операціоналізація основних понять дослідження. Гіпотези дослідження: теоретичні, емпіричні, статистичні.	1,5-2,5	B
3.1.3	Вибірковий метод: генеральна сукупність, вибірка, основні вимоги до формування вибірки, методи формування.	1,5-2,5	C
3.1.4	Якість інформації: репрезентативність, валідність, надійність. Типи валідності (змістовна, критеріальна, конструктивна), валідація. Забезпечення надійності.	0,8-1,2	B
3.2	Методи збору інформації.		
3.2.1	Спостереження: види, переваги і недоліки, роль спостерігача.	0,8-1,2	B
3.2.2	Експеримент: види (констатувальний, формувальний, природний, лабораторний), планування, внутрішня і зовнішня валідність.	0,8-1,2	B
3.2.3	Методи опитування: анкетування, інтерв'ювання. Анкетування (поштові, пресові, онлайн, експертні, індивідуальні, групові). Анкета: види питань, методичні вимоги до композиції анкети та різних питань. Формулювання питань і відповідей в анкеті). Інтерв'ювання (фокус-групові, глибинні, неформалізовані: історія життя, біографія, усна історія).	1,5-2,5	C
3.2.4	Експертні опитування (метод експертної оцінки): пошук, відбір та підготовка експертів. Види і процедури експертного опитування.	0,8-1,2	B
3.2.5	Соціометрія: особливості застосування та інструментарію (анкета, шкали), соціометричні індекси, матриці та соціограми.	0,8-1,2	C
3.2.6	Аналіз документів. Контент-аналіз.	0,8-1,2	B
3.3	Методи аналізу емпіричних даних.		

№	Найменування розділу/теми та її зміст	Питома вага, %	Когнітивний рівень
3.3.1	Вимірювання (за С. Стівенсом): визначення, види, рівні, шкали (номінальні, порядкові, метричні).	0,8-1,2	C
3.3.2	Описова статистика. Міри центральної тенденції та міри варіації для шкал різних типів. Точкове та інтервальне оцінювання. Довірчий інтервал.	2,5-3,5	D
3.3.3	Аналіз статистичного зв'язку між двома змінними. Коефіцієнти кореляції. Методи перевірки статистичних гіпотез.	1,5-2,5	D
3.3.4	Лінійна регресія (парна та багатовимірна).	0,8-1,2	B
4	Розділ 4. Прикладні аспекти психології та соціології	29-31	
4.1.	Особистість як об'єкт та суб'єкт соціальних відносин.		
4.1.1	Соціалізація особистості: сутність, етапи (первинна, вторинна), механізми (адаптація, інтеграція). Суб'єкти (сім'я, формальні та неформальні групи однолітків) і агенти (освіта, традиційні ЗМІ: та нові медіа: інтернет, соціальні мережі) соціалізації. Поняття ресоціалізації.	2,5-3,5	B
4.1.2	Девіантна поведінка особистості. Поняття та види (позитивна і негативна) девіацій. Суїцидальна та залежна поведінка. Булінг. Мобінг. Ейджизм. Рівні девіантної поведінки: поведінка, що не є схвалюваною іншими, що осуджується іншими, морально негативні прояви і вчинки, делінквентна поведінка, злочинна поведінка, деструктивна поведінка. Соціальні та психологічні чинники девіантної поведінки. Профілактика девіантної поведінки: просвіта, соціальна реклама, корекційні програми, створення ситуації успіху.	3,5-4,5	B
4.1.3	Соціальні статуси: поняття та види (офіційний і неофіційний, приписаний і здобутий). Соціальні ролі: поняття та види (активні й пасивні, явні й латентні). Структура ролі за В. Ядовим (когнітивна, афективна, конативна складові). Маргінальність соціальних ролей.	1,5-2,5	B
4.1.4	Стать і гендер. Маскулінність. Фемінінність. Андрогінність. Гендерна ідентичність. Кризи гендерної ідентичності. Гендерні стереотипи: поняття та види (традиційні та егалітарні). Гендерна рівність і дискримінація. Сексизм. Фемінізм.	2,5-3,5	C
4.2.	Особистість у життєвому та професійному просторі.		
4.2.1	Гра, навчання, праця як види діяльності. Професійна діяльність: поняття та етапи професіоналізації (професійне самовизначення, професійне навчання, професійна адаптація, професійне становлення, професійна реалізація, завершення професійної діяльності). Мотивація та стимулювання професійної діяльності (за ієрархією потреб А. Маслоу). Професійне вигорання. Поняття	2,5-3,5	C

№	Найменування розділу/теми та її зміст	Питома вага, %	Когнітивний рівень
	професійних криз.		
4.2.2	Спілкування як соціально-психологічний феномен. Спілкування як обмін інформацією (комунікативна сторона спілкування). Комунікатор, реципієнт, канал передавання інформації. Комунікативні бар'єри. Спілкування як сприймання, розуміння та оцінка партнерів спілкування (перцептивна сторона спілкування). Механізми міжособистісного сприймання: ідентифікація, соціальна рефлексія, стереотипізація. Каузальна атрибуція. Атитюд як соціальна установка. Спілкування як взаємодія (інтерактивна сторона спілкування).	3,5-4,5	C
4.2.3	Конфлікт і конфліктна ситуація. Види конфліктів (внутрішньоособистісний, міжособистісний, внутрішньогруповий, міжгруповий). Рольові конфлікти (гендерно-рольовий конфлікт, конфлікт між сімейними і професійними ролями). Стилі поведінки в конфлікті (суперництво, уникнення, компроміс, співпраця, пристосування). Запобігання (психологічна просвіта, недопущення дискримінації, матеріальне та моральне заохочення, дотримання корпоративної культури) та розв'язання (досягнення компромісу чи співпраці) конфліктів у різних сферах життєдіяльності.	3,5-4,5	C
4.2.4	Соціальна організація як формальна група: характеристики, структура, функції організації. Управління. Управлінська діяльність. Лідерство та керівництво. Типологія лідерства. Стилі керівництва (авторитарний, демократичний, ліберальний). Корпоративна (організаційна) культура.	2,5-3,5	B
4.2.5	Характеристика і актуальні проблеми сучасної сім'ї (нестабільність шлюбу, знижування народжуваності, матеріальне неблагополуччя). Функції сім'ї (репродуктивна, економічна, виховна, господарсько-побутова, комунікативна, дозвіллова, сексуальна, рекреативна, психологічного захисту). Види сім'ї: нуклеарна та розширена сім'я; патріархальна, матріархальна, егалітарна сім'я; моногамна та полігамна сім'ї. Шлюб і шлюбні стосунки. Сімейні кризи.	3,5-4,5	B
5	Розділ 5. Психологічні та соціологічні виміри суспільства	19-21	
5.1	Група як структурний елемент суспільства.		
5.1.1	Поняття та головні ознаки соціальної групи. Класифікація соціальних груп (великі соціальні групи, середні соціальні групи, малі соціальні групи).	1,5-2,5	B
5.1.2	Поняття великої соціальної групи. Класифікація великих соціальних груп (соціально-класові, соціально-демографічні, соціально-етнічні, соціально-професійні та соціально-територіальні). Натовп як велика стихійна група. Основні	3,5-4,5	B

№	Найменування розділу/теми та її зміст	Питома вага, %	Когнітивний рівень
	характеристики та типологія натовпу, соціально-психологічні особливості окремих його різновидів. Етнічні групи. Форми існування етносів та основні етнічні процеси. Поняття етнічної ідентичності та свідомості.		
5.1.3	Поняття малої групи. Класифікація малих соціальних груп (первинні /вторинні; формальні / неформальні; референтні / групи членства; квазігрупи). Структура малої групи. Динамічні процеси в малій групі. Соціально-психологічний клімат групи. Конформізм, конформна поведінка і конформність. Згуртованість.	3,5-4,5	C
5.2	Соціальні та психологічні характеристики й форми організації суспільних процесів і явищ.		
5.2.1	Суспільна свідомість. Масова свідомість. Групова свідомість. Індивідуальна свідомість. Механізми соціально-психологічного впливу (наслідування, навіювання, переконання, зараження, чутки, мода).	1,5-2,5	B
5.2.2	Поняття соціального інституту. Основні функції та характерні ознаки. Види соціальних інститутів: економічні, політичні, релігійні, культури та соціалізації тощо.	2,5-3,5	B
5.2.3	Соціальна стратифікація та соціальні нерівності. Основні критерії соціальної стратифікації. Види нерівності (економічна, політична, правова, культурна, цифрова, мобільна та ін.).	1,5-2,5	B
5.2.4	Соціальна мобільність: поняття, типи (вертикальна / горизонтальна), механізми, соціальні та психологічні чинники. Міграція як вид просторової мобільності: сутність, соціальні та психологічні характеристики.	2,5-3,5	C

Генеральний директор директорату
фахової передвищої, вищої освіти

Олег ШАРОВ